

դիր: Ես նրան ճաշի եմ պահելու: Լավ վարվիր նրա հետ, այդ ինձ հարկավոր է: Բագրատը տանն է, ուղարկիր այստեղ: (Երանուհին գնում է ձախ դռնով):

ՏԵՍԻՆ 6

ԱՆԴՐԵԱՍ ԵՎ ՍԱՂԱԹԵԼ

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Լռություն): Քույրդ ամեն բան գիտե: Պետք է աշխատել, որ նա գործը չփչացնի:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Իսկ դու նրա հետ այնպես ես վարվում, որ ինքդ կարող ես փչացնել:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Այդ ճշմարիտ է: Ես երբեմն չգիտեմ ինձ զսպել: Բայց ինչ անեմ, այսօր առավոտից դես գրգռված եմ: Մարդիկ սկսել են խոսել իմ մասին: Ա, ես գիտեմ, որ սև նախանձը նրանց հանգստություն չի տալիս: Անդրեյ Պետրովիչ Էլիզբարովի աստղը շատերի աչքն է ծակում: Տներս ու քարավաններս տանջում են մարդկանց: (Լռություն): Ծառայողները գնացի՞ն:

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Գրասենյակի դռնից ներս նայելով): Գնացել են:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Խոսում է, կարծես ինքն իր հետ, անցուդարձ անելով): Փահ, Էլիզբարովի տների ու տափերի կեսն իմն է, ասում է, ոչ ավել, ոչ պակաս: (Լռություն): Ժամանակ-ժամանակ ինքս էլ մտածում եմ, կարելի է պարտական եմ: Բայց ինչպե՞ս աչքերս բաց վերցնեմ և ունեցածիս կեսը տամ նրան: Ի՞նչ կասեն մարդիկ: «Հորս հետ միասին ես առել տափերը»: Այո, ճշմարիտ է, բայց ե՞րբ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Նոյ Նահապետի ժամանակներում:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ճշմարիտ է, ընկերներ ենք եղել, բայց չէ որ փողն ես եմ աշխատել, ես, Անդրեաս Էլիզբարովա: Դալլաք Էլիզբարովի թոռը իր բոլոր կարողությունը, դիրքը, անունը, պատիվը ձեռք է բերել իր խելքով ու աշխատանքով: Տասնուհինգ տարի ծառայել եմ Մուսայել աղայի մոտ, տարել եմ նախատինք, թուրումուր: Շան կյանք եմ քաշել, վերջը սուտ-դորթով մի քիչ փող եմ ձեռք բերել, դուրս եկել և այն ժամանակը ընկերացել Առաքել Օթարյանի հետ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Հե, երագի պես միտս է հին բազարում բախկալի դուքան ունեիք: Կանաչեղեն ու թթվեղեն էիք ծախում: Ջատիկ-ջորհներնքին էլ գնում էիք Սալիան, ձկնեղեն բերում ու ծախում:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Խոսք չունիմ, Առաքելն էլ աչքաբաց էր: Բայց եթե նրա խելքով վարվեի, այսօր էլ դուքանջու մեկը կլինեի: Նա հոտառություն չունեի: Ես էի, որ անդադար ասում էի. «Առաքել, առնենք այդ Էժան տափերից, հետո ոսկի են

դառնալու»։ Սկսեցինք առնել ծովի ավերում հոտած ճահիճներ, աղբանոցներ, սաժենք հիսուն կոպեկից սկսած։ Առաքելը չէր ուզում, առնողը ես էի, ուրեմն ես եմ աշխատել իմ հարստությունը, իմս է այն, միմիայն իմս։ Իսկ այդ լակոտն եկել է ու ասում է, «Տուր ինձ կեսը»։ Փահ, գժվել եմ, որ տամ։ Եթե գժվել եմ, ինչո՞ւ չեն ինձ գժատում տանում (Գրգռվում է)։ Համեցեք, այս էլ ձեզ բարեգործություն։ Որդեգիր եմ վերցրել հոր հիշատակի համար, ուսում տվել, մարդ շինել, տարիներով պահել եմ մորն ու քույրերին, ի՞նչ է այսօր վարձս։ - Քոռ ապերախություն։

ՍԱՂԱԹԵԼ – Լավ, քիչ խառնիր արյունդ։ Մի կերպ ռեխը կկապենք, կգնա։

ԱՆԴՐԵԱՍ – Իհարկե, պետք է ռեխը կապել։ Ես խոմ չեմ կարող նրա հետ դատարան գալ։ Կզցի ինձ մի թոկից փախած աղվակատի ձեռք, արի ու ազատվիր...

ՎԱՐԴԱՆ – (Ներս է մտնում նախասենյակից։ Հագած է սև արխալուղ, դեղնագույն պիջակ արխալուղից կարճ, մեջքին արծաթյա գոտի։ Խոսում է շատ անփույթ, Շամախու բարբառով) Ան Արտաշեսը եկալ ա, ուզում ա քեզ տեսնի։

ԱՆԴՐԵԱՍ – Խնդիր։ (Վարդանը հետ է գնում) Սաղաթել, դու անցկաց գրասենյակ, հետո կգաս։

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Գնում է գրասենյակ, դռները ծածկելով)։

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Նստում է իր բազկաթոռի վրա, ուշքը ժողովելով և դեմքին սիրալիր արտահայտություն տալով)։

ՏԵՍԻԼ 7

ԱՆԴՐԵԱՍ, ՕԹԱՐՅԱՆ, հետո ԲԱԳԲԱՏ, ավելի ուշ՝ ՍԱՂԱԹԵԼ

ՕԹԱՐՅԱՆ – (Ներս է մտնում նախասենյակից, հանդարտ և քաղաքավարի գլուխ է տալիս)։

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Սիրալիր) Բարով որդի։ Այդ ի՞նչ է, դու մեզ մոռացե՞լ ես։

ՕԹԱՐՅԱՆ – (Սեղմելով Անդրեասի ձեռքը) Երեկ ձեր տանն էի։

ԱՆԴՐԵԱՍ – Հա՞, բաս ինձ չեն ասել։ Նստիր, այսօր մեզ մոտ ես ճաշում։ Մի քիչ խոսենք, հետո կանցնենք այն կողմ։ Գործ ճարեցի՞ր։

ՕԹԱՐՅԱՆ – (Նստում է Անդրեասի գրասեղանի քով, երեսը դեպի հասարակություն) Այո, մի քանի մասնավոր դասեր։

ԲԱԳԲԱՏ – (Գալիս է ձախ դռնից, երկայն կոշիկներով և նավթի բծերով ծածկված պիջակով: Նկատելով Օթարյանին, թեթև ցնցվում է, սառը գլուխ է տալիս, նստում է ձախ գրասեղանի քով և անմիջապես սկսում է գործով զբաղվել – չափում է կարկինով, գծագրում: Միևնույն ժամանակ ուշադիր է դեպի խոսակցությունը):

ԱՆԴՐԵԱՍ – Դասեր: Այնքան ուսում ստանալուց հետո վարժապետություն ես անում:

ՕԹԱՐՅԱՆ – Ի՞նչ արած, պարոն Անդրեաս, առայժմ ստիպված եմ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Բայց դրանով փոր չի կշտանալ, որդի, արի քեզ համար մի տեղ սարքենք մեր գործերում: Հը՞մ, ի՞նչ կասես Բագրատ, երևի, քո գործարանում մի պաշտոն կլինի: Իհարկե, հարմար պաշտոն...

ԲԱԳԲԱՏ – (Կտրուկ) Իմ գործարանը դեռ շուտ պատրաստ չի լինի:

ՕԹԱՐՅԱՆ – Շնորհակալ եմ, պարոն Անդրեաս, ես ծառայելու միտք չունիմ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ամո՞թ ես համարում:

ՕԹԱՐՅԱՆ – Ոչ, կարծում եմ, որ կարիք չեմ ունենալ ծառայելու, իսկ եթե ունենամ էլ, համենայն դեպս, ձեր որդուն չեմ ծառայիլ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ինչո՞ւ:

ԲԱԳԲԱՏ – (Կծու եղանակով, գործը չընդհատելով) Իդեալիստի ճերմակ փետուրները կարող են սևանալ բուրժուայի գործերում:

ՕԹԱՐՅԱՆ – (Զսպված) Միայն այն դեպքում, երբ այդ գործերը մրոտ են:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Չեմ հասկանում, ինչո՞ւ եք այդպես գրգռված խոսում երկու ընկեր:

ԲԱԳԲԱՏ – (Հեզմորեն) Ընկեր, հը, ընկեր: Ոչ հայրիկ, մեր մեջ ընկերական ոչինչ չկա:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Հանդիմանությամբ) Բագրատ:

ԲԱԳԲԱՏ – (Մատիտն ու կարկինը ձգելով սեղանի վրա) Հայրիկ, ես կարծում եմ, որ ժամանակն է մեր հաշիվներն այդ պարոնի հետ պարզելու: Նա ինչ-որ պահանջներ ունի քեզանից: